Літопис «Повість временних літ». 5 клас

Літописи, найвизначніші пам'ятки історичної літератури стародавньої Русі, були написані як хроніки (щорічні записи, аннали) і містять у собі також різний літературний матеріал: оповіді, легенди, біографії та запозичення з візантійських хронік тощо. Літописання на Русі почалося в Києві, а перше літописне зведення, що дійшло до нас у кількох редакціях під назвою «Повість временних літ», було укладене печерським ченцем Нестором близько 1110 р. Йому передували кілька київських (перше приблизно 1039 р.) і новгородських зведень.

«Початковий Літопис», що ліг в основу «Повісти временних літ», починається біблійною оповіддю про потоп, розподіл світу між синами Ноя, далі оповідає про розселення слов'ян, про апостола Андрія і переходить до питання — «Хто першим почав княжити» на Русі (оповіді про Кия, Щека і Хорива, покликання варягів тощо). У подальшому викладі історичних подій за роками вставлені легендарні оповідання про Кожум'яку (під 993 р.), про облогу Білгорода печенігами (997) та інші.

Нестор не тільки доповнив «Початковий Літопис» (що кінчається 1093 р.), а й продовжив його до 1110 р., додавши відомості про усобиці між синами Ярослава, напади половців на Київ, з'їзди князів, осліплення Василька. Друга редакція «Повісті» (1116) належить ігумену Видубецького монастиря Сильвестру, який, крім іншого, доповнив її промовою Володимира Мономаха на Долобському з'їзді князів (1103). Також імовірно, що у Видубецькому монастирі було додане до «Повісті» і «Повчання дітям» Володимира Мономаха. Третя редакція «Повісти» складена приблизно в 1118 році в Києво-Печерському монастирі.

«Повість временних літ» лягла в основу подальшого літописання в Києві та інших центрах Русі.